Lietas arhīva Nr. CA-0781-17/35
ECLI:LV:RAT:2017:1019.C04409613.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 19.oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Sandra Krūmiņa,
tiesnese Dace Jansone,
tiesnese Inese Grauda,
ar tiesas sēžu sekretāri Inesi Pelēkzirni,
piedaloties /pers. A/ pilnvarotajiem pārstāvjiem zvērinātiem advokātiem Mārcim Krūmiņam un Jurim Grīnvaldam, kā arī /pers. B/, AS "Reverta" pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/, Ergo Life Insurance SE Latvijas filiāles pilnvarotajam pārstāvim /pers. D/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret bijušo maksātnespējīgās AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" maksātnespējas procesa administratoru /pers. B/ un AS "Reverta" ar trešajām personām VA "Maksātnespējas administrācija" un Ergo Life Insurance SE Latvijas filiāli par zaudējumu piedziņu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 7.maija spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1.1] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 17.marta spriedumu akciju sabiedrība "Rīgas alus darītava "Vārpa"" pasludināta par maksātnespējīgu un par tās administratoru apstiprināts sertificēts administrators /pers. B/.

[1.2] Nodrošinātais kreditors AS "Parex Banka" 2005.gada 28.februārī rīkojis MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/, reģistrēta Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/, un /adrese B/, reģistrēta Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs B/, izsoli.

AS "Parex Banka" izstrādātie un MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administratora /pers. B/ apstiprinātie izsoles noteikumi cita starpā paredzēja, ka izsoles sākumcena ir 325 000 LVL, izsoles dalības maksa – 1 500 LVL, drošības nauda – 20 000 LVL, izsoles solis – ne mazāks par 10 % no izsoles sākumcenas.

Nekustamos īpašumus izsolē par 5 200 000 LVL nosolījis /pers. E/.

Ar izsoles komisijas 2005.gada 21.marta lēmumu izsole atzīta par nenotikušu sakarā ar to, ka /pers. E/ izsoles noteikumos noteiktajā kārtībā un termiņā nav samaksājis pirkuma maksu, un par izsoles uzvarētāju atzīts pārsolītais izsoles dalībnieks /pers. A/ par viņa solīto augstāko cenu 360 000 LVL.

MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administrators /pers. B/ 2005.gada 31.martā nolēmis apstiprināt izsoles komisijas 2005.gada 21.marta lēmumu, atzīt 2005.gada 28.februāra izsoli par nenotikušu un apstiprināt par izsoles uzvarētāju /pers. A/.

Starp MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" kā pārdevēju, /pers. A/ kā pircēju un AS "Parex Banka" 2005.gada 8.aprīlī noslēgts nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ pirkuma līgums par summu 360 000 LVL. Līgumā cita starpā norādīts, ka pircējs pirkuma summu ir samaksājis līdz līguma noslēgšanai, ka pārdevējs un pircējs pilnvaro banku iesniegt zemesgrāmatā nostiprinājuma lūgumu maksātnespējas atzīmes dzēšanai un īpašuma tiesību nostiprināšanai pēc attiecīga tiesas lēmuma pieņemšanas par maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā, ka līgums stājas spēkā tā noslēgšanas brīdī, bet īpašuma tiesību pāreja notiek ar īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā.

[1.3] MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administrators /pers. B/ 2005.gada 12.augustā iesniedzis tiesā pieteikumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā attiecībā uz parādniekam piederošiem nekustamiem īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/.

Lietas izskatīšanā piedalījies administrators, parādnieka pārstāvis, AS "Parex Banka" pārstāvis un /pers. A/.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 22.augusta lēmumu civillietā Nr.C04226204 administratora pieteikums noraidīts. Tiesa atzinusi, ka izsole notikusi pretēji likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību" 68.pantam un Civillikuma 1321.pantam, konkrēti, ne administrators, ne nodrošinātais kreditors nav griezušies tiesā ar pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē un nekustamie īpašumi pārdoti bez attiecīgas tiesas atļaujas. Bez tam, nodrošinātais kreditors izstrādājis un parādnieka administrators saskaņojis tādus izsoles noteikumus, kuros nav bijis noteikts izsoles solis konkrētas summas apmērā, tādējādi pieļaujot situāciju, kad izsoles dalībnieks jau pašā izsoles sākumā nosolījis nepamatoti augstu cenu, no kuras vēlāk atteicies, kā rezultātā nekustamos īpašumus ieguvis pircējs, kurš pirmais noteicis pirkuma cenu, bet trešajam izsoles dalībniekam vispār bijusi liegta iespēja nosaukt savu cenu.

Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesnesis 2005.gada 4.oktobrī atteicies ierosināt tiesvedību sakarā ar MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"", /pers. A/ un AS "Parex Banka" blakus sūdzībām.

[1.4] /pers. A/ 2007.gada 18.decembrī cēlis tiesā prasību pret MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" par maksātnespējas atzīmju un citu apgrūtinājumu dzēšanu zemesgrāmatā.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 23.aprīļa lēmumu civillietā Nr.C29235808 tiesvedība lietā izbeigta, motivējot, ka prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību.

[1.5] /pers. A/ 2008.gada 3.martā cēlis tiesā prasību pret MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamiem īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/ un to nostiprināšanu zemesgrāmatā.

MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administrators maksātnespējīgās sabiedrības vārdā cēlis tiesā pretprasību pret /pers. A/ par izsoles un pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošiem.

Ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2011.gada 26.maija spriedumu civillietā Nr.C04231608 /pers. A/ prasība noraidīta, bet MAS "Rīgas

alus darītava "Vārpa" pretprasība apmierināta, atzīstot 2005.gada 28.februāra izsoli un 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līgumu par spēkā neesošiem. Tiesa atzinusi, ka izsole ir notikusi nelikumīgi – bez tiesas starpniecības, līdz ar to atzīstama par spēkā neesošu, attiecīgi, vadoties no Civillikuma 1415., 1592.panta, par spēkā neesošu atzīstams arī pirkuma līgums.

Augstākās tiesas Senāts, izskatījis /pers. A/ kasācijas sūdzību, 2013.gada 30.janvārī nospriedis Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2011.gada 26.maija spriedumu atstāt negrozītu.

[2] /pers. A/ 2013.gada 9.oktobrī cēlis tiesā prasību pret MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administratoru /pers. B/ un AS "Reverta" (iepriekš – AS "Parex Banka") ar trešo personu VA "Maksātnespējas administrācija", kuru tiesvedības laikā precizējis, lūdzot:

1) piedzīt solidāri no abiem atbildētājiem zaudējumus kopā 384 225,61 EUR apmērā, t.sk.

- ar pirkuma summu saistīto patēriņa cenu pieaugumu (inflāciju) par laiku no 2005.gada aprīļa līdz 2013.gada jūnijam 181 440 LVL jeb 258 165,80 EUR apmērā;
- komisijas maksu par bankas aizdevuma noformēšanu 9 600 EUR apmērā;
- aizdevuma procentus par laiku no 2005.gada 7.aprīļa līdz 2006.gada 19.jūnijam 75 930 EUR apmērā;
- soda naudu par aizdevuma pirmstermiņa atmaksu un termiņdepozīta laušanu 4 000 EUR apmērā;
- ar bankas izdevumiem saistīto patēriņa cenu pieaugumu (inflāciju) par laiku no 2006.gada jūnija līdz 2013.gada augustam 23 973,30 LVL jeb 34 110,93 EUR apmērā;
- izsoles dalības maksu 1 500 LVL jeb 2 134,31 EUR apmērā;
- maksu par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem 200 LVL jeb 284,57 EUR apmērā,

2) piedzīt no pirmā atbildētāja zaudējumus 2 070 LVL jeb 2 945,34 EUR apmērā, ko sastāda ar tiesas spriedumu no prasītāja valsts ienākumos piedzītā valsts nodeva par atbildētāja pretprasību par izsoles un pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošiem.

Prasītājs prasības pieteikumā atsaucies uz Satversmes 92.pantu, Civillikuma Ievada daļas 1.pantu, 1402., 1775., 1779., 1792.pantu, likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 19.panta pirmo daļu un prasību pamatojis ar šādiem apstākļiem.

No prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem – tiesas nolēmumiem un VA "Maksātnespējas administrācija" vēstulēm, izriet, ka abi atbildētāji, rīkojot MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ izsoli, ir rīkojušies prettiesiski, pārkāpjot likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" un Civillikuma normas. Administrators nav nodrošinājis maksātnespējas procesa likumīgu un efektīvu gaitu, t.sk. to, lai nekustamo īpašumu labprātīga pārdošana izsolē notiktu uz attiecīga tiesas lēmuma pamata.

Atbildētāji pēc izsoles ir pieļāvuši neattaisnojamu bezdarbību – nav savlaicīgi rīkojušies, lai situāciju atrisinātu, proti, lai panāktu maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā vai lai atzītu izsoli un pirkuma līgumu par spēkā neesošiem, kā arī nav informējuši prasītāju par situāciju. Administrators /pers. B/tikai 2006.gada 5.jūlijā nosūtījis prasītājam vēstuli, ar kuru darījis zināmu, ka pirkuma līgums uzskatāms par spēkā neesošu un prasītājs var saņemt atpakaļ samaksāto pirkuma summu, nesniedzot pamatojumu. Tā kā izsole un pirkuma līgums tiesas ceļā nebija atzīti par spēkā neesošiem, prasītājam nebija tiesiska pamata saņemt atpakaļ pirkuma summu, tāpēc viņš 2007.gada nogalē sāka gatavot pieteikumu tiesai par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, bet 2008.gada martā – prasības pieteikumu tiesai par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamiem īpašumiem un to nostiprināšanu zemesgrāmatā, bet tas bijis apgrūtinoši, jo atbildētāji atteikušies izsniegt nepieciešamos dokumentus. Administrators tikai 2008.gada 17.jūlijā cēlis tiesā pretprasību par izsoles un pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošiem, kas tika apmierināta. Bez tam atbildētāji nekustamos īpašumus mēģinājuši pārdot izsolē atkārtoti 2008.gada 20.martā, pirms iepriekšējā izsole un pirkuma līgums bija atzīti par spēkā neesošiem.

Atbildētāju prettiesisko darbību rezultātā /pers. A/ nonāca neapskaužamā situācijā – viņš bija samaksājis nekustamo īpašumu pirkuma summu, bet īpašuma tiesības uz tiem iegūt nevarēja.

Prasītājs, pamatojoties uz tiesas spriedumu un Civillikuma 2369.pantu, 2013.gada 12.martā vērsies pie atbildētājiem ar lūgumu atmaksāt pirkuma maksu un atlīdzināt zaudējumus. Administrators ar 2013.gada 26.marta vēstuli lūgumu noraidījis, bet AS "Reverta" atbildi vispār nav sniegusi. Tikai pēc tam, kad prasītājs 2013.gada 29.aprīlī vērsies ar sūdzību Finanšu un kapitāla tirgus komisijā, banka 2013.gada 2.jūnijā atmaksājusi viņam pirkuma maksu 360 000 LVL, bet izsoles dalības maksu 1 500 LVL un maksu par iepazīšanos ar izsoles noteikumiem 200 LVL joprojām nav atmaksājusi.

Pēc pirkuma summas samaksas 2005.gada 8.aprīlī līdz 2013.gada 2.jūnijam bija pagājuši 8 gadi un 2 mēneši, kad prasītāja naudas līdzekļi bija izņemti no apgrozības un inflācijas rezultātā zaudējuši savu vērtību. Saskaņā ar Latvijas Statistikas pārvaldes datiem inflācijas koeficients no 2005.gada aprīļa līdz 2013.gada jūnijam bija 50,4 %, līdz ar to aprēķināms, ka prasītājam inflācijas dēļ radušies zaudējumi 181 440 LVL jeb 258 165,80 EUR apmērā (360 000 LVL x 50,4 %).

Prasītājs MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" piederošā īpašuma iegādei 2005.gada 12.janvārī ar AS "Latvijas Unibanka" noslēdzis kredīta līgumu, saistībā ar kuru arī radušies zaudējumi kopā 62 922,05 LVL apmērā. Saskaņā ar Statistikas pārvaldes datiem, inflācijas koeficients no 2006.gada jūnija līdz 2013.gada augustam bija 38,1 %, līdz ar to aprēķināms, ka prasītājam inflācijas dēļ radušies zaudējumi 23 973,30 Ls jeb 34 110,93 EUR apmērā (62 922,05 LVL x 38,1 %).

Ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2011.gada 26.maija spriedumu civillietā Nr.C04231608 no prasītāja valsts ienākumos piedzīta valsts nodeva par administratora iesniegto pretprasību izsoles un pirkuma līguma atzīšanai par spēkā neesošiem 2 070 LVL apmērā. Tā kā prasītājs nav vainojams pie izsoles atzīšanas par spēkā neesošu, bet tiesa ir konstatējusi, ka tieši atbildētāji kā izsoles rīkotāji ir pieļāvuši prettiesisku rīcību, šie zaudējumi prasītājam ir jāatlīdzina. Ievērojot labas ticības principu, administratoram šāda prasība bija jāceļ tiesā jau 2005.gadā, nevis trīs gadus vēlāk, ceļot pretprasību.

[3] Atbildētājs MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administrators /pers. B/ savos rakstveida paskaidrojumos prasību nav atzinis, izsakot šādus iebildumus.

Prasītājs atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteiktajam nav pamatojis, ka pastāv priekšnoteikumi zaudējumu piedziņai, konkrēti, ka viņam ir radušies zaudējumi tieši atbildētāju prettiesiskas rīcības rezultātā.

Ja prasītājam ir radušies zaudējumi, tad tie ir radušies viņa paša rīcības rezultātā.

2005.gada 8.aprīļa pirkuma līguma 12.punktā tika ietverts atliekošs nosacījums – ka /pers. A/ īpašuma tiesības var tikt nostiprinātas zemesgrāmatā tikai pēc tam, kad tiesa pieņems lēmumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā. Tā kā ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 22.augusta lēmumu tika noraidīts administratora pieteikums par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, pirkuma līgumā noteiktais atliekošais nosacījums neiestājās, līdz ar to saskaņā ar Civillikuma 1562.pantu bija pamats secinājumam, ka pirkuma līgums nav noslēgts jeb ir spēkā neesošs no tā noslēgšanas brīža.

Administrators pēc izsoles nav pieļāvis bezdarbību - viņš ir iesniedzis tiesā pieteikumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, 2006.gada 5.jūlijā nosūtījis /pers. A/ paziņojumu par to, ka 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līgums ir uzskatāms par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža, kurā lūdzis darīt zināmus rekvizītus, lai varētu atgriezt samaksāto pirkuma summu, 2006.gada 13.septembrī ir nosūtījis prasītājam atkārtotu paziņojumu,

2006.gada 20.novembrī ir nosūtījis prasītāja pārstāvim vēstuli, ar kuru cita starpā brīdinājis par uzsākto tiesvedību iespējamām sekām.

/pers. A/ ir piedalījies administratora pieteikuma izskatīšanā par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā un viņa rīcībā bija motivēts tiesas lēmums, līdz ar to vēlākais 2005.gada 4.oktobrī, kad tika atteikts ierosināt tiesvedību sakarā ar blakus sūdzībām par minēto tiesas lēmumu, prasītājs ir uzzinājis, ka viņš nekļūs par MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" nekustamo īpašumu īpašnieku.

Tiesas 2005.gada 22.augusta lēmumā un administratora vēstulēs minētie argumenti bija pietiekami, lai pārliecinātu prasītāju un viņa pārstāvi, ka izsole un pirkuma līgums nevar radīt tiesiskas sekas, un rīkotos tā, lai novērstu zaudējumus. Arī Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.C04231608 ir norādījis, ka /pers. A/ bija jārēķinās ar 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līguma 12.punktā ietverto nosacījumu un tiesas 2005.gada 22.augusta lēmumu, un ka minētais tiesas lēmums bija šķērslis tam, lai prasītājs panāktu īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā uz nekustamiem īpašumiem.

Prasītājs uz administratora paziņojumiem nav atsaucies, pats nekādas aktīvas darbības situācijas noregulējumam nav veicis, par samaksāto naudu nav licies ne zinis, bet tad, kad tikusi izsludināta atkārtota nekustamo īpašumu izsole, uzsācis bezjēdzīgus tiesas procesus. Tikai 2013.gada 25.martā viņš vērsies pie atbildētājiem ar lūgumu atmaksāt pirkuma summu un atlīdzināt zaudējumus, norādot savus konta rekvizītus. Tā kā nauda ir atradusies AS "Parex Banka" rīcībā, to atpakaļ atmaksāt varēja tikai banka.

No minētā izriet, ka prasītāja nauda pie viena no atbildētājiem ilgstoši atradusies pēc viņa paša gribas, bet no Civillikuma 1636.panta izriet, ka tiesību aizskāruma nav, ja kāds darbojas pēc aizskartās personas gribas.

Bez tam Civillikuma 1776.pants (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009.gada 30.jūnijam) paredzēja, ka cietušais nevar prasīt zaudējumu atlīdzību, ja viņš pats varējis zaudējumus novērst, ievērojot pienācīgo rūpību.

Prasītājs izsoles dalības maksu un maksu par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem ir maksājis AS "Parex Banka", kā arī izsolē ir piedalījies un ir iepazinies ar izsoles noteikumiem. Izsoles noteikumos bija paredzēts, ka dalības maksa netiek atmaksāta.

Prasībai daļā par zaudējumu piedziņu 2 070 LVL apmērā nav pamata arī tāpēc, ka prasītājs lūdz piedzīt no administratora tiesas izdevumus, kuri no prasītāja valsts ienākumos piespriesti citā civillietā Nr.C04231608, kas nozīmē to, ka viņš vēlas revidēt spēkā stājušos tiesas nolēmumu, kas nav pieļaujams.

Ir pamats secinājumam, ka pats /pers. A/ ir rīkojies nelabticīgi un ir sadarbojies ar /pers. E/, lai izdevīgi iegādātos AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" nekustamos īpašumus. Lietai pievienotie dokumenti apliecina, ka viņi bijuši sadarbības partneri vairākās komercsabiedrībās un bijuši ieinteresēti izdevīgi iegādāties AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" nekustamos īpašumus.

[4] Atbildētājs AS "Reverta" savos rakstveida paskaidrojumos prasību nav atzinis, izsakot šādus iebildumus.

Prasītājs nav pierādījis priekšnoteikumus zaudējumu atlīdzībai – atbildētāju prettiesisku rīcību, zaudējumu esamību un cēlonisko sakaru starp atbildētāju rīcību un zaudējumiem.

Ja prasītājam ir radušies kādi zaudējumi, tad tie ir radušies viņa paša rīcības rezultātā.

Atbildētāji ir ievērojuši pienācīgu rūpību attiecībā pret prasītāju par viņa samaksātās pirkuma summas atmaksu, t.sk. banka jau 2006.gada 14.septembrī ir nosūtījusi prasītājam paziņojumu par to, ka 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līgums uzskatāms par spēkā neesošu sakarā ar līgumā ietvertā atliekošā nosacījuma neiestāšanos, kurā lūgusi norādīt konta rekvizītus, kur pārskaitīt par nekustamiem īpašumiem samaksāto naudu.

Prasītājs uz atbildētāju vēstulēm nav atbildējis, ir cēlis tiesā nepamatotas prasības, līdz ar to saskaņā ar Civillikuma 1776.pantu nevar prasīt zaudējumu atlīdzību.

Ir pamats secinājumam, ka pats /pers. A/ ir rīkojies nelabticīgi un ir sadarbojies ar /pers. E/, lai izdevīgi iegādātos AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" nekustamos īpašumus.

[5] VA "Maksātnespējas administrācija" savā rakstveida paskaidrojumā norādījusi, ka tā lietā trešās personas statusā pieaicināta nepamatoti, jo spriedums lietā tās intereses nevar skart.

[6] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 25.februāra protokollēmumu lietā kā trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētāja /pers. B/ pusē pieaicināta ERGO Life Insurance SE Latvijas filiāle.

[7] ERGO Life Insurance SE Latvijas filiāle pirmās instances tiesas sēdē izteikusi viedokli, ka /pers. A/ prasība nav pamatota, un norādījusi, ka prasītājam ir bijusi iespēja izvairīties no zaudējumiem, savlaicīgi izpildot atbildētāju lūgumu paziņot norēķinu kontu, uz kuru pārskaitāma samaksātā pirkuma maksa.

[8] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 7.maija spriedumu /pers. A/ prasība pilnīgi noraidīta.

Spriedumā norādīti šādi argumenti.

[8.1] Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

/pers. A/ prasību pret MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administratoru /pers. B/ un AS "Reverta" par zaudējumu atlīdzību pamatojis ar to, ka atbildētāji ir pieļāvuši neatļautu darbību, konkrēti, būtiskus pārkāpumus MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" piederošo nekustamo īpašumu izsoles rīkošanā un neattaisnojamu bezdarbību pēc izsoles, un prasības pamatošanai atsaukušies uz Civillikuma 1775., 1779.pantu.

Judikatūrā norādīts, ka, piemērojot Civillikuma 1775., 1779.pantu, pārbaudāms, vai pastāv zaudējumu atlīdzības pamati, tas ir zaudējumu esamības fakts, zaudējumu apmērs, zaudējumu nodarīšanā vainojamās personas prettiesiska rīcība un šīs rīcības cēloniskā sakarība ar nodarītajiem zaudējumiem (sk. Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401. – 2400.p.) Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Otrais izdevums. Mans īpašums, Rīga, 2000. Komentārs 1775.pantam, 270.lpp.).

Izsoles tiesiskums un atbildētāju rīcība izsoles rīkošanā jau ir izvērtēta ar likumīgā spēkā esošiem tiesu nolēmumiem – Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 22.augusta lēmumu civillietā Nr.C04226204, Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2011.gada 26.maija spriedumu civillietā Nr.C04231608 un Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra spriedumu civillietā Nr.C04231608. Minētajos tiesu nolēmumos vienozīmīgi ir konstatēta atbildētāju prettiesiska rīcība izsoles rīkošanā, un arī paši atbildētāji to nav apstrīdējuši.

Atbildētāju iebildumi pret prasību pamatoti ar apstākli, ka zaudējumi prasītājam nav radušies atbildētāju rīcības rezultātā, ka arī pats prasītājs, piedaloties nekustamo īpašumu izsolē, ir rīkojies prettiesiski un negodprātīgi un ka prasītājs varējis novērst zaudējumus, ievērojot pienācīgu rūpību.

[8.2] Atbildētāju lietā iesniegtie dokumenti dod pamatu secinājumam, ka /pers. A/ kā izsoles dalībnieks ir izmantojis apstākli, ka nekustamā īpašuma izsole notika bez izsoles soļa konkrētas summas apmērā, un ir iepriekš negodprātīgi vienojies ar izsoles dalībnieku /pers. E/ par rīcību izsolē, tādējādi nodrošinot sev iespēju nosolīt īpašumu par nesamērīgi zemu cenu un liedzot iespēju izsolē piedalīties trešajam dalībniekam SIA "Brikoms".

No Latvijas Republikas Uzņēmuma reģistra izziņām izriet, ka /pers. A/ bija AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" akcionārs, kam piederēja 19,8 % pamatkapitāla, un padomes loceklis. Ņemot vērā minēto un to, ka prasītājs jau 2005.gada 12.janvārī noslēdzis ar AS "Latvijas Unibanka" kredīta līgumu par aizdevumu 1 200 000 EUR apmērā MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" iegādei, secināms, ka viņam par 2005.gada 28.februāra izsoli bija zināms jau pirms izsoles izsludināšanas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" 2005.gada 25.janvārī.

No Latvijas Republikas Uzņēmuma reģistra izziņām izriet, ka /pers. A/ un /pers. E/ bija biznesa partneri SIA "/Nosaukums A/", SIA "/Nosaukums B/", SIA "/Nosaukums C/" un SIA "/Nosaukums D/". Abi bija SIA "/Nosaukums D/" padomes locekļi un dalībnieki, kam kopā piederēja vairāk kā 50

% pamatkapitāla. Ņemot vērā minēto un lietai pievienoto 2003.gada 15.septembra nomas līgumu, noslēgtu starp AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" kā iznomātāju un SIA "/Nosaukums D/" kā nomnieku, par visa AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" īpašuma iznomāšanu, secināms, ka /pers. A/ un /pers. E/ bija ieinteresēti iegūt īpašumā AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" īpašumu.

Lietā nav strīda par to, ka /pers. E/ izsolē pārsolīja /pers. A/ solīto cenu 360 000 LVL, solot nesamērīgu cenu 5 200 000 LVL, kuru pēc tam nesamaksāja, kas savukārt deva iespēju prasītājam noslēgt pirkuma līgumu par viņa solīto izsoles cenu. Šāda izsoles gaita pati par sevi acīmredzami norāda uz pircēja nelabticību.

Uz minēto apstākļu esamību ir norādījusi arī VA "Maksātnespējas administrācija" savā 2005.gada 24.maija vēstulē tiesai civillietā Nr.C04226204 un Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2005.gada 22.augusta lēmumā šajā lietā, ar kuru noraidīts administratora pieteikums par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā.

Ievērojot minēto, ir pamats secinājumam, ka arī prasītāja rīcība, piedaloties nekustamā īpašuma izsolē, bija prettiesiska, līdz ar to viņš saskaņā ar Civillikuma 1642.pantu nevar prasīt zaudējumu atlīdzību, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

[8.3] Lietā nav pamata secinājumam, ka atbildētāji pēc 2005.gada 4.oktobra ir pieļāvuši neattaisnojamu bezdarbību.

Vispārzināms ir fakts, ka piedalīšanās nekustamā īpašuma izsolē dod iespēju iegādāties īpašumu par zemāku cenu, bet vienlaikus ir saistīta arī ar zināmu risku un varbūtību, ka nosolītā īpašuma iegūšana īpašumā var ieilgt vai vispār nenotikt.

2005.gada 8.aprīļa pirkuma līguma 12.punktā ir pielīgts atliekošs nosacījums, ka ieguvēja īpašuma tiesību nostiprināšana zemesgrāmatā var notikt tikai pēc tam, kad tiesa pieņems lēmumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā. Tā kā šis nosacījums neiestājās, jo tiesa noraidīja administratora pieteikumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, prasītāja īpašuma tiesību nostiprināšana zemesgrāmatā nebija iespējama, kā to arī norādījis Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 30.janvāra spriedumā civillietā Nr.C04231608.

2005.gada 8.aprīļa pirkuma līguma 12.punktā ietvertais nosacījums pēc sava satura ir uzskatāms par atceļošu nosacījumu Civillikuma 1565.panta izpratnē, kas atceļ no darījuma izrietošās tiesiskās attiecības. Līdz ar to pēc tiesas 2005.gada 22.augusta lēmuma, ar kuru noraidīts administratora pieteikums par maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā, pieņemšanas pirkuma līgums uz likuma pamata bija uzskatāms par it kā nemaz nepastāvējušu jeb spēkā neesošu no noslēgšanas brīža.

Izsoles neatzīšana par spēkā neesošu nebija šķērslis prasītājam saņemt atpakaļ iemaksāto pirkuma maksu. Administrators 2006.gada 5.jūlijā nosūtījis prasītājam paziņojumu par to, ka pirkuma līgums ir uzskatāms par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža, kurā lūdzis darīt zināmus rekvizītus samaksāto naudas līdzekļu atgriešanai, 2006.gada 13.septembrī nosūtījis prasītājam atkārtotu paziņojumu, 2007.gada 20.novembrī nosūtījis prasītāja pārstāvim vēstuli, ar kuru brīdinājis par tiesvedību iespējamām sekām. Arī nodrošinātais kreditors AS "Parex Banka" 2006.gada 14.septembrī nosūtījis prasītājam paziņojumu, ka 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līgums uzskatāms par spēkā neesošu sakarā ar līgumā ietvertā atliekošā nosacījuma neiestāšanos, kurā lūgts darīt zināmus rekvizītus samaksāto naudas līdzekļu atgriešanai.

Lietā nav pierādījumu tam, ka prasītājs ir lūdzis atbildētājiem atgriezt samaksāto pirkuma summu, bet atbildētāji šādu lūgumu ir noraidījuši. Minētais un tas, ka prasītājs cēlis tiesā prasības pret MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamiem īpašumiem un to nostiprināšanu zemesgrāmatā, dod pamatu secinājumam, ka viņš nav vēlējies saņemt atpakaļ samaksāto pirkuma summu, bet ir bijis ieinteresēts iegūt īpašumā nekustamos īpašumus.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka /pers. A/ pašam bija iespējams novērst viņa naudas līdzekļu 360 000 LVL apmērā atrašanos AS "Parex banka" (šobrīd – AS "Reverta") turējumā no 2005.gada 8.aprīļa līdz 2013.gada 2.jūnijam, un saņemt tos vismaz pēc 2006.gada 5.jūlija administratora paziņojuma saņemšanas, proti, bija iespējams novērst zaudējumu rašanos, bet viņš to apzināti nav darījis, kas saskaņā ar Civillikuma 1776.pantu ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

[8.4] Prasības noraidīšanas pamats ir arī tas, ka lietā nav pierādīti priekšnoteikumi zaudējumu atlīdzības piedziņai – zaudējumu apmērs un cēloniskais sakars starp atbildētāju rīcību un nodarītajiem zaudējumiem.

Civilprocesā viens no galvenajiem principiem ir dispozitivitātes (prāvnieku personīgās autonomijas) princips, proti, prasītājs pats izlemj kādu prasību celt tiesā un uz kādiem pamatiem balstīt savus prasījumus, t.i., noteikt prasības robežas saistībā ar prasības priekšmetu un pamatu.

Neviena tiesību norma nenosaka personai tiesības prasīt inflācijas koeficienta piedziņu, savukārt prasība par likumisko procentu piedziņu nav celta, līdz ar to šāds jautājums atbilstoši Civilprocesa likuma 192.pantam nav apspriežams.

Zaudējumi, kas saistīti ar izdevumiem sakarā ar kredīta līguma noformēšanu, aizdevuma procentu maksāšanu un aizdevuma pirmstermiņa atgriešanu, ir aprēķināti no visas aizdevuma summas 1 200 000 EUR, kas ievērojami pārsniedz par nekustamiem īpašumiem samaksāto pirkuma summu, kas nav pamatoti.

Ne izsoles noteikumos, ne tiesību normās nav paredzēta izsoles dalības maksas un maksas par iepazīšanos ar izsoles noteikumiem atgriešana.

Nav arī tiesiska pamata prasīt atlīdzināt kā zaudējumus valsts nodevu, kas no prasītāja valsts ienākumos piespriesta citā civillietā.

[9] /pers. A/ 2014.gada 10.jūnijā iesniedzis apelācijas sūdzību, ar kuru pārsūdzējis pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīta viņa prasība pret abiem atbildētājiem par zaudējumu solidāru piedziņu 260 584,68 EUR apmērā, ko sastāda ar pirkuma summu saistītais patēriņa cenu pieaugums (inflācija) par laiku no 2005.gada aprīļa līdz 2013.gada jūnijam 258 165,80 EUR apmērā, izsoles dalības maksa 2 134,31 EUR apmērā, maksa par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem 284,57 EUR apmērā, un noraidīta viņa prasība pret administratoru par zaudējumu piedziņu 2 945,34 EUR apmērā, ko sastāda ar tiesas spriedumu no prasītāja piedzītā valsts nodeva par administratora celto pretprasību izsoles un pirkuma līguma atzīšanai par spēkā neesošiem.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi iebildumi.

[9.1] Tiesa nepamatoti ņēmusi vērā atbildētāju iebildumus par paša prasītāja nelabticīgumu izsoles procesā, tādējādi revidējot spēkā esošos tiesu nolēmumus jautājumā par izsoles tiesiskumu, un nepamatoti piemērojusi Civillikuma 1642.pantu.

Tiesa jau ir izskatījusi administratora /pers. B/ pretprasību civillietā Nr.C04231608 par izsoles atzīšanu par spēkā neesošu, kuras viens no pamatiem bija apstāklis, ka nekustamo īpašumu ieguvējs /pers. A/ izsoles gaitā rīkojies prettiesiski. Rīgas apgabaltiesa kā pirmās instances tiesa, taisot 2009.gada 25.marta spriedumu, /pers. A/ prettiesisku rīcību izsoles gaitā nav konstatējusi, bet ir konstatējusi maksātnespējas procesa administratora un nodrošinātā kreditora prettiesisku rīcību, kas arī bija pamats izsoles atzīšanai par spēkā neesošu. Administrators spriedumu apelācijas kārtībā nav apstrīdējis. Arī Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta 2011.gada 26.maija spriedumā ir konstatējusi prettiesisku rīcību tikai izsoles rīkotāju darbībās.

Civillikuma 1642.pants varētu tikt piemērots, ja tiktu konstatēts, ka gan prasītājs, gan atbildētāji kopīgi ir rīkojušies ļaunprātīgi.

[9.2] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka /pers. A/ ir nelabticīgs nekustamo īpašumu ieguvējs.

Tiesa nepamatoti secinājusi, ka starp /pers. A/ un /pers. E/ ir bijusi panākta vienošanās par rīcību izsolē. Šādu faktu varētu apstiprināt rakstveida vienošanās vai liecinieku liecības par mutvārdu vienošanos, bet ne izziņas no Uzņēmumu reģistra, no kurām izriet, ka abas personas bijušas dalībnieki vairākās kapitālsabiedrībās un bijušas savā starpā pazīstamas. Šāds secinājums neizriet arī no Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 22.augusta lēmuma. Prasītājs savukārt nevar pierādīt negatīvu faktu, ka šāda vienošanās nav bijusi.

Tiesa ir vērtējusi tikai atbildētāju iesniegtos pierādījumus un nav ņēmusi vērā no lietai pievienotajiem dokumentiem izrietošo, ka prasītājs ir ņēmis

kredītu tikai konkrēto nekustamo īpašumu iegādei un neizmantoto summu ir atdevis, un ka prasītājs ir rīkojies saskaņā ar izsoles noteikumiem. Izsoles rīkotāji pēc savas iniciatīvas ir atzinuši prasītāju par izsoles uzvarētāju un piedāvājuši viņam noslēgt pirkuma līgumu.

Tas, ka prasītājs ir uzskatāms par labticīgu ieguvēju, izriet arī no Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 30.janvāra sprieduma civillietā Nr.C04231608.

[9.3] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka maksātnespējas atzīmes dzēšana nebija tiesiski iespējama, ka izsoles un pirkuma līguma neatzīšana par spēkā neesošu nav bijis šķērslis prasītājam saņemt atpakaļ iemaksāto pirkuma maksu un ka prasītājs nav veicis pasākumus zaudējumu novēršanai.

Tā kā izsole un pirkuma līgums likumā noteiktā kārtībā nebija atzīti par spēkā neesošiem, prasītājam nebija tiesiska pamata atprasīt samaksāto pirkuma summu, bet saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu bija tiesisks pamats prasīt no atbildētājiem līguma izpildi. Ja atbildētāji nevēlējās tiesas ceļā risināt jautājumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu, tiem nebija šķēršļu celt tiesā prasību pret prasītāju par izsoles un pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošiem. Ņemot vērā atbildētāju bezdarbību, vienīgais veids, kā prasītājam izvairīties no zaudējumiem, bija pašam celt prasību tiesā par pirkuma līguma izpildi.

Atbildētāji varēja atsvabināt sevi no atbildības par zaudējumu nodarīšanu, nododot pirkuma summu glabāšanai tiesā, kā to paredz Civillikuma 1837.pants.

[9.4] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka neviena tiesību norma nenosaka personai tiesības prasīt inflācijas koeficienta piedziņu.

Prasības mērķis ir gūt taisnīgu atlīdzinājumu, un zaudējumi ir novērtēti tā, lai atjaunotu mantas sākotnējo stāvokli, kas ir atbilstoši Civillikuma 1770., 1662.pantam.

[9.5] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka prasītājam nav tiesības atprasīt izsoles dalības maksu un maksu par iepazīšanos ar izsoles materiāliem. Tā kā izsole ar tiesas spriedumu ir atzīta par spēkā neesošu, visi maksājumi saistībā ar to ir veikti bez tiesiska pamata, līdz ar to, pamatojoties uz Civillikuma 2369.pantu, izsoles dalībniekam ir atgriežami.

[9.6] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka prasītājam nav pamata atprasīt valsts nodevu, ko tiesa no viņa piedzinusi, apmierinot administratora pretprasību civillietā Nr.C04231608. Prasītāja mērķis nav revidēt spēkā stājušos tiesas spriedumu, bet gan saņemt no administratora /pers. B/ kompensāciju minētās summas apmērā, ko prasītājs traktē kā savus tiešos zaudējumus, un šis prasījums pēc juridiskās dabas ir regresa prasījums.

Tiesa ir atzinusi, ka pamats izsoles atzīšanai par spēkā neesošu ir administratora /pers. B/ un piedzinēja AS "Parex Banka" prettiesiska rīcība. Saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu katrs tiesību aizskārums dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja.

[10] Maksātnespējas procesa administrators /pers. B/ savā rakstveida paskaidrojumā prasību un apelācijas sūdzību nav atzinis un izteicis viedokli, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots.

[11] AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" 2017.gada 18.maijā ir likvidēta un izslēgta no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra.

[12] /pers. A/ pilnvarotie pārstāvji zvērināti advokāti Mārcis Krūmiņš un Juris Grīnvalds apelācijas instances tiesas sēdē apelācijas sūdzību un prasību uzturēja, izsakot apelācijas sūdzībā un prasības pieteikumā jau minētos apsvērumus.

Pārstāvis Mārcis Krūmiņš papildus norādīja, ka tiesa pārsūdzētajā spriedumā nepamatoti un kļūdaini piemērojusi Civillikuma 1642., 1776.pantu, ir nonākusi pretrunās, atzīstot pirkuma līguma 12.punktā ietverto nosacījumu gan par atliekošu nosacījumu, kas nosaka līguma spēkā esamības sākumu, gan par atceļošu nosacījumu, kas nosaka līguma spēkā esamības beigas, un nepamatoti sava atzinuma pamatošanai atsaukusies uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra spriedumu.

Pirkuma līguma 12.punktā nav ietverts ne atliekošs, ne atceļošs nosacījums, no kuru būtu darīts atkarīgs pirkuma līguma spēks. Ja pat tas arī būtu nosacījums, konkrēto šķērsli dzēst maksātnespējas atzīmes radījusi tieši atbildētāju kopīga prettiesiska rīcība, rīkojot izsoli. Civillikuma 1559.pants nosaka, ka nosacīti saistītais nedrīkst darīt neko tādu, ar ko atturētu nosacījuma iestāšanos.

Civillikuma 1588.pants paredz, kas viena puse nevar atkāpties no līguma bez otras puses piekrišanas pat arī tad, ja pēdējā to neizpilda, un tādēļ, ka viņa to neizpilda. Līdz ar to atbildētāju vienpusēji paziņojumi nevarēja atcelt pirkuma līgumu, un pirkuma līgums un izsole ir zaudējuši spēku nevis ar 2005.gada 22.augustu, kad tiesa noraidījusi administratora pieteikumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, bet ar 2013.gada 30.janvāri, kad likumīgā spēkā stājies Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas 2011.gada 26.maija spriedums. Prasītājam līdz šai dienai bija pienākums pildīt pirkuma līgumu, nebija tiesiska pamata saņemt atpakaļ pirkuma maksa, bet bija tiesības celt prasības tiesā savu tiesību aizsardzībai.

[13] Bijušais MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administrators /pers. B/ apelācijas instances tiesas sēdē apelācijas sūdzību un prasību neatzina, izsakot rakstveida paskaidrojumos jau minētos iebildumus.

/pers. B/ papildus paskaidroja, ka laikā, kad tika rīkota MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" nekustamo īpašumu izsole, nebija īstas skaidrības un vienotas prakses jautājumā par to, kā nodrošinātais kreditors pārdod maksātnespējīgam parādniekam piederošu nekustamu īpašumu labprātīgā izsolē. Tikai Augstākās tiesas 2004./2005.gada tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse civillietās par nekustamā īpašuma izsoles aktu apstiprināšanu" tika skaidri norādīts, ka likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju 68.panta otrā daļa jātulko kopsakarā ar Civillikuma 1321.pantu, un labprātīga izsole jāsaprot kā labprātīga pārdošana tiesas ceļā. Apkopojumā arī norādīts, ka situācijā, kad tiesa ir noraidījusi pieteikumu par maksātnespējas atzīmes dzēšanu, ir rīkojama atkārtota izsole, neskatoties uz to, ka iepriekšējā izsole it kā ir spēkā.

[14] AS "Reverta" pilnvarotā pārstāve /pers. C/ apelācijas instances tiesas sēdē apelācijas sūdzību un prasību neatzina, izsakot rakstveida paskaidrojumos jau minētos iebildumus.

[15] Trešās personas Ergo Life Insurance SE Latvijas filiāle pilnvarotais pārstāvis /pers. D/ apelācijas instances tiesas sēdē izteica viedokli, ka apelācijas sūdzība un prasība nav pamatotas, bet pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots.

[16] Trešās personas VA "Maksātnespējas administrācija" pārstāvis uz tiesas sēdi neieradās, ar rakstveida iesniegumu ir lūdzis lietu izskatīt bez VA "Maksātnespējas administrācija" klātbūtnes.

M o t ī v u d a ļ a

[17] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietai pievienotos pierādījumus, apsvērusi apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, atzīst, ka apelācijas sūdzība un prasība apelācijas instances tiesā izskatāmajā daļā nav pamatotas.

[17.1] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 7.maija spriedums daļā, ar kuru noraidīta /pers. A/ prasība par zaudējumu piedziņu no abiem atbildētājiem 123 640,93 EUR apmērā, ko sastāda komisijas maksa par bankas aizdevuma noformēšanu 9 600 EUR apmērā, aizdevuma procenti par laiku no 2005.gada 7.aprīļa līdz 2006.gada 19.jūnijam 75 930 EUR apmērā, soda nauda par aizdevuma pirmstermiņa atmaksu un termiņdepozīta laušanu 4 000 EUR apmērā un ar bankas izdevumiem saistītais patēriņa cenu pieaugums (inflācija) par laiku no 2006.gada jūnija līdz 2013.gada augustam 34 110,93 EUR apmērā, ar apelācijas sūdzību nav pārsūdzēts un ir stājies likumīgā spēkā.

Apelācijas kārtībā atkārtoti izskatāma /pers. A/ prasība pret abiem atbildētājiem par zaudējumu solidāru piedziņu 260 584,68 EUR apmērā, ko sastāda ar pirkuma summu saistītais patēriņa cenu pieaugums (inflācija) par laiku no 2005.gada aprīļa līdz 2013.gada jūnijam 258 165,80 EUR apmērā, izsoles dalības maksa 2 134,31 EUR apmērā, maksa par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem 284,57 EUR apmērā, un prasība pret /pers. B/ par

zaudējumu piedziņu 2 945,34 EUR apmērā, ko sastāda ar tiesas spriedumu no prasītāja piedzītā valsts nodeva par administratora celto pretprasību izsoles un pirkuma līguma atzīšanai par spēkā neesošiem.

[17.2] /pers. A/ prasību pret bijušo MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" administratoru /pers. B/ un nodrošināto kreditoru AS "Reverta" (iepriekš – AS "Parex Banka") par zaudējumu atlīdzību pamatojis ar to, ka atbildētāji ir pieļāvuši neatļautu (prettiesisku) rīcību MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ izsoles rīkošanā un pēc izsoles.

Civillikuma 1635.panta pirmā daļa (2006.gada 26.janvāra likuma redakcijā) paredz, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Tiesību norma iepriekšējā redakcijā saturēja līdzīgu regulējumu, ka katrs tiesību aizskārums, t.i., katra pati par sevi neatļauta darbība, dod tam, kam tā kaitējusi, tiesību prasīt apmierinājumu no aizkārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Minētais pants gan šī brīža, gan iepriekšējā redakcijā satur piezīmi, ka darbība šeit jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.

No Civillikuma 1775., 1779.panta izriet, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis un kas nav nejauši.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka atbildībai par kaitējumu ir tie paši priekšnoteikumi, kādi tie ir civiltiesiskajai atbildībai vispār, un tie ir 1) prettiesiska rīcība; 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp prettiesisku rīcību un kaitējumu. (sk. K.Torgāns. Saistību tiesības II daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008, 271.lpp.).

[17.3] Lietā nav strīda par to, ka atbildētāji, rīkojot MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" nekustamo īpašumu 2005.gada 28.februāra izsoli, ir pieļāvuši prettiesisku rīcību, konkrēti, pirms izsoles nav vērsušies tiesā ar pieteikumu par nekustamo īpašumu labprātīgu pārdošanu izsolē, līdz ar to nekustamie īpašumi pārdoti bez attiecīgas tiesas atļaujas, kā arī nodrošinātais kreditors ir izstrādājis un administrators ir saskaņojis tādus izsoles noteikumus, kuros nav bijis noteikts izsoles solis konkrētas summas apmērā.

Lietā ir strīds par to, vai atbildētāji pēc izsoles ir pieļāvuši neattaisnojamu bezdarbību, vai atbildētāju prettiesiskā rīcība izsoles rīkošanā un iespējamā prettiesiskā rīcība pēc izsoles ir bijis cēlonis zaudējumu radīšanai prasītājam, un vai gadījumā, ja atbildētāji ir pieļāvuši prettiesisku rīcību, kas radījusi prasītājam zaudējumus, pastāv tādi apstākļi, kas atbildētājus atbrīvo no atbildības.

[17.4] Civillietu tiesas kolēģija secina, ka atbildētāji pēc izsoles nav pieļāvuši neattaisnojamu bezdarbību, ar kuru būtu aizskartas prasītāja tiesības vai likumīgās intereses.

Kā izriet no lietai pievienotajiem dokumentiem, 2005.gada 8.aprīlī starp MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" kā pārdevēju, /pers. A/ kā pircēju un AS "Parex Banka" noslēgts nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ pirkuma līgums. Pēc pirkuma līguma noslēgšanas, konkrēti, 2005.gada 12.augustā maksātnespējīgās sabiedrības administrators iesniedzis tiesā pieteikumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā. Pēc tam, kad Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2005.gada 22.augustā ir noraidījusi administratora pieteikumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, abi atbildētāji iesnieguši blakus sūdzības par šo tiesas lēmumu. Pēc tam, kad Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesnesis atteicies ierosināt tiesvedību sakarā ar blakus sūdzībām un ir kļuvis skaidrs, ka Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 22.augusta lēmums ir stājies likumīgā spēkā, abi atbildētāji ir vērsušies pie prasītāja, lai situāciju noregulētu. Tā, administrators 2006.gada 5.jūlijā ir nosūtījis prasītājam paziņojumu par to, ka pirkuma līgums ir uzskatāms par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža, kurā lūdzis darīt zināmus rekvizītus samaksāto naudas līdzekļu atgriešanai, 2006.gada 13.septembrī ir nosūtījis prasītājam atkārtotu paziņojumu, 2007.gada 20.novembrī ir nosūtījis prasītāja pārstāvim vēstuli, ar kuru brīdinājis par tiesvedību iespējamām sekām. Nodrošinātais kreditors AS "Parex Banka" 2006.gada 14.septembrī ir nosūtījis prasītājam paziņojumu, ka 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līgums uzskatāms par spēkā neesošu sakarā ar līgumā ietvertā atliekošā nosacījuma neiestāšanos, kurā lūgts darīt zināmus rekvizītus samaksāto naudas līdzekļu atgriešanai.

Prasību celšana tiesā par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā vai izsoles un pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošiem nebija nepieciešama.

Likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 68.panta trešā daļa (redakcijā, kas bija spēkā uz izsoles un pirkuma līguma noslēgšanas brīdi) noteica, ka pēc nekustamā īpašuma pārdošanas administrators iesniedz tiesā pieteikumu par maksātnespējas atzīmes dzēšanu. Saskaņā ar minēto tikai maksātnespējas procesa administrators /pers. B/ bija tiesīgs lūgt tiesai maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, iesniedzot maksātnespējas procesa lietā attiecīgu pieteikumu, ko viņš arī ir izdarījis.

2005.gada 8.aprīļa nekustamo īpašumu pirkuma līguma 12.punkts paredz, ka pārdevējs un pircējs pilnvaro banku iesniegt zemesgrāmatā nostiprinājuma lūgumu maksātnespējas atzīmju dzēšanai, kā arī īpašuma tiesību nostiprināšanai pēc attiecīga tiesas lēmuma pieņemšanas par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā.

Secināms, ka pirkuma līgumā bija iekļauts atliekošs nosacījums Civillikuma 1549., 1551.panta izpratnē, kas paredz, ka īpašuma tiesību iegūšana (nostiprināšana zemesgrāmatā) ir atkarīga no tā, vai tiesa pieņems lēmumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā. Ņemot vērā Zemesgrāmatu likuma 46.panta pirmo daļu, saskaņā ar kuru maksātnespējas atzīme ir šķērslis jebkuram labprātīgam vai piespiedu nostiprinājumam, izņemot likumā noteiktus gadījumus, un likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 68.panta trešo daļu, šāda nosacījuma iekļaušana līgumā bija loģiska un nepieciešama.

Civillikuma 1549.pants paredz, ka nosacījums ir tāds blakus noteikums, ar kuru līguma spēks darīts atkarīgs no kāda nākoša un nezināma vai vismaz par tādu domājama notikuma. No Civillikuma 1551.panta izriet, ka nosacījumi ir vai nu atliekoši, vai atceļoši, raugoties pēc tam, vai ar tiem nosacīts līguma spēka sākums vai beigas. Civillikuma 1559.panta otrā daļa savukārt nosaka, ka nosacīti tiesīgais nevar pirms nosacījuma iestāšanās celt prasību līgumu izpildīt.

Kā skaidrots juridiskajā literatūrā, nosacījumi ietekmē līguma spēku ne tikai tādā nozīmē, ka ļauj konstatēt līguma spēkā stāšanos vai izbeigšanos, bet arī tādā nozīmē, ka līguma atsevišķa noteikuma darbība var būt atkarīga no nosacījuma iestāšanās (sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.-R.: Mans Īpašums, 104.lpp.). Nosacījums ietver varbūtību: ja nosacījumā uzrādītais notikums kļūs par īstenību (iestāsies), tad pusēm būs saistošs arī ar šo varbūtību saistītās līgumā norunātās sekas, bet ja nosacījums neīstenosies, - attiecīgo juridisko seku nebūs (sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 54.lpp.). Līdz atliekoša nosacījuma iestāšanās brīdim līgums (vai saistība) neiegūst spēku tā izpildīšanas nozīmē (1551.p.), nosacīti tiesīgā persona nevar prasīt izpildījumu (sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.-R.: Mans Īpašums, 107.lpp.).

Civillikuma 1562.pants savukārt nosaka, ka, kad droši zināms, ka atliekošs nosacījums neiestāsies, tad līgums uzskatāms it kā pavisam nenoslēgts; tāpēc viss, kas pēc tā jau būtu izpildīts, jādod atpakaļ vai jāatlīdzina.

Vadoties no minētā, secināms, ka prasītājam, parakstot 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līgumu, bija jāsaprot, ka viņam līdz nosacījuma iestāšanās brīdim (līdz maksātnespējas atzīmju dzēšanai zemesgrāmatā) nebūs tiesiska pamata prasīt līguma izpildīšanu – īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā uz nekustamiem īpašumiem, savukārt, uzzinot, ka ir stājies spēkā tiesas lēmums, ar kuru noraidīts administratora pieteikums par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, bija jāsaprot, ka atliekošais nosacījums neiestāsies un pirkuma līgums neiegūs spēku tā izpildīšanas

nozīmē, t.i., ka viņš nevarēs panākt īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā uz nekustamiem īpašumiem, bet viņam ir tiesisks pamats atprasīt par nekustamiem īpašumiem samaksāto pirkuma summu. Līdz ar to prasību celšana tiesā par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamiem īpašumiem un to nostiprināšanu zemesgrāmatā, izsoles un pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošiem bija bezjēdzīga laika tērēšana.

To, ka 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līguma 12.punkts satur nosacījumu, un ka Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 22.augusta lēmums bija šķērslis prasītāja īpašuma tiesību nostiprināšanai uz nekustamiem īpašumiem, ir norādījis arī Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 30.janvāra spriedumā civillietā Nr.C04231608 /pers. A/ prasībā pret MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamiem īpašumiem un to nostiprināšanu zemesgrāmatā un MAS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" pretprasībā pret /pers. A/ par izsoles un pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošiem. Senāts ir norādījis, ka " (…) prasītājs ir piekritis pirkuma līguma noteikumam, ka īpašuma tiesības uz nekustamiem īpašumiem zemesgrāmatā var tikt nostiprinātas tikai pēc maksātnespējas atzīmes dzēšanas, par ko lemj tiesa. Tā kā jautājums par maksātnespējas atzīmes dzēšanu ir izšķirams tiesas ceļā, tad nav pamata uzskatīt, ka jau līguma noslēgšana garantē prasītājam īpašuma tiesību nostiprināšanu. Gluži pretēji, tikai pie zināma nosacījuma iestāšanās, proti, tiesai pieņemot lēmumu par maksātnespējas atzīmes dzēšanu, var tikt nostiprinātas prasītāja īpašuma tiesības (…) Konkrētajā gadījumā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2005.gada 22.augusta lēmumu noraidīja lūgumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā. Minētais lēmums ir stājies likumīgā spēkā, tādējādi šis lēmums ir šķērslis, lai prasītājam tiktu nostiprinātas īpašuma tiesības. Savukārt šī lēmuma revidēšana prasības kārtībā nav pieļaujama. Prasītājam, parakstot līgumu, bija jārēķinās ar līguma 12.punktā ietverto nosacījumu.

Pirmās instances tiesa pirkuma līgumā ietverto nosacījumu nepamatoti un pretrunīgi atzinusi gan par atliekošu, gan atceļošu nosacījumu.

Civillietu tiesas kolēģija nekonstatē, ka atbildētāji pēc 2005.gada 8.aprīļa pirkuma līguma noslēgšanas būtu darījuši kaut ko tādu, lai atturētu nosacījuma iestāšanos un ka līdz ar to būtu pamats piemērot Civillikuma 1559.panta pirmo daļu. Taisni otrādi, kā jau minēts iepriekš, administrators ir iesniedzis tiesā pieteikumu par maksātnespējas atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā, un gan administrators, gan nodrošinātais kreditors ir iesnieguši tiesā blakus sūdzības par tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts šis pieteikums.

Lietā nav konstatējams, ka prasītājam pēc Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 22.augusta lēmuma pieņemšanas būtu bijuši šķēršļi saņemt atpakaļ par nekustamiem īpašumiem samaksāto pirkuma summu. Taisni otrādi, lietā ir noskaidrots, ka prasītājs uz atbildētāju vēstulēm nav atbildējis, savus konta rekvizītus nav norādījis, bet ir tiesājies, lai panāktu īpašuma tiesību nostiprināšanu uz nekustamiem īpašumiem. No prasītāja paskaidrojumiem izriet, ka viņš samaksāto pirkuma summu atbildētājiem lūdzis atmaksāt tikai 2013.gada 12.martā, t.i., pēc tam, kad spēkā stājies Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2011.gada 26.maija spriedums civillietā Nr.C04231608. Minētais dod pamatu secinājumam, ka prasītājs pats ilgstoši nav vēlējies saņemt atpakaļ samaksāto pirkuma summu un ka pirkuma summa atbildētāja AS "Parex Banka" turējumā atradusies pēc paša prasītāja gribas.

No Civillikuma 1636.panta izriet, ka nevar būt runa par tiesību aizskārumu, ja kāds darbojas pēc aizskartās personas gribas.

[17.5] Prasītājs norādījis, ka viņam sakarā ar izsoles atzīšanu par spēkā neesošu ir radušies šādi zaudējumi: ar pirkuma summu saistītais patēriņa cenu pieaugums (inflācija) par laiku no 2005.gada aprīļa līdz 2013.gada jūnijam 258 165,80 EUR apmērā, samaksātā izsoles dalības maksa 2 134,31 EUR apmērā, samaksātā maksa par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem 284,57 EUR apmērā, ar tiesas spriedumu no prasītāja piedzītā valsts nodeva par administratora celto pretprasību izsoles un pirkuma līguma atzīšanai par spēkā neesošiem 2 945,34 EUR apmērā.

Par zaudējumu Civillikuma izpratnē nevar tikt uzskatīta naudas summa 2 945,34 EUR apmērā, ko sastāda ar tiesas spriedumu no prasītāja piedzītā valsts nodeva par administratora celto pretprasību izsoles un pirkuma līguma atzīšanai par spēkā neesošu.

Tiesas izdevumu maksāšanu un atlīdzināšanu regulē civilprocesuālo tiesību normas, attiecīgi jautājums par tiesas izdevumu atlīdzināšanu izlemjams tās civillietas, kurā tiesas izdevumi samaksāti, ietvaros, nevis ceļot jaunu prasību, t.sk. regresa kārtībā, nosaucot samaksātos tiesas izdevumus par zaudējumiem un atsaucoties uz materiālo tiesību normām.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka "ar tiesu izdevumiem jāsaprot viena prāvnieka izdevumi civilprocesa vešanai, kurus tam ir tiesības prasīt no pretējās puses, ja pēdējā prāvu zaudē. (..) Jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām. (..) apšaubāma ir iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām" (V.Bukovskis. Civilprocesa mācību grāmata. Rīga, 1933, 416., 421.lpp.).

Šādu viedokli vairākkārt ir izteikusi arī augstākās instances tiesa savos spriedumos (sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 21.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-6/2009, Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 6.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-143/2011, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 30.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-0224/2015).

Ņemot vērā faktu, ka izsole ir atzīta par spēkā neesošu, un vadoties no Civillikuma 1770.panta (ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums), naudas summa, par kādu inflācijas dēļ kritusies prasītāja samaksātās pirkuma summas vērtība, kā arī prasītāja samaksātā un atpakaļ neatgūtā izsoles dalības maksa un maksa par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem ir uzskatāma par prasītāja zaudējumiem.

Pirmās instances tiesa nepamatoti norādījusi, ka, nosakot zaudējumus, inflācijas koeficients nav ņemams vērā.

Juridiskajā literatūrā ir norādīts, ka inflācijas koeficients ir reāla un objektīva parādība, kas ataino sabiedrībā notiekošos ekonomiskos procesus, ko var izteikt mantiskā vērtībā, kas atbilst Civillikuma 1770.pantā minētajam mantiski novērtējamam pametumam, un ka tas ir jāņem vērā, nosakot zaudējumu atlīdzību par laikā nesaņemtu naudas summu (sk. Agris Bitāns. Civiltiesiskā atbildība un tās veidi. Rīga: izdevniecība AGB, 1997., 143.lpp.).

[17.6] No prasības pieteikuma un prasītāja paskaidrojumiem izriet, ka prasītājs uzskata, ka zaudējumu, ko sastāda naudas summa, par kādu kritusies pirkuma summas vērtība, cēlonis ir atbildētāju neattaisnojamā bezdarbība pēc izsoles un, līdz ar to, naudas ilgstoša un nepamatota atrašanās AS "Reverta" (iepriekš – AS "Parex Banka") turējumā, savukārt pārējo zaudējumu, ko sastāda naudas summa, kas samaksāta kā izsoles dalības maksa un maksa par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem, cēlonis ir atbildētāju prettiesiska rīcība izsoles rīkošanā, kuras dēļ izsole ir atzīta par spēkā neesošu.

Tā kā lietā ir konstatēts, ka atbildētāji nav pieļāvuši neattaisnojamu bezdarbību pēc izsoles un ka pirkuma summa atbildētāja AS "Reverta" turējumā ilgstoši atradusies pēc paša prasītāja gribas, nav konstatējams cēloniskais sakars starp atbildētāju rīcību un radītajiem zaudējumiem, ko sastāda naudas summa, par kādu kritusies pirkuma summas vērtība.

Bez tam Civillikuma 1776.pants (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009.gada 30.jūnijam) paredzēja, ka cietušais nevar prasīt zaudējumu atlīdzību, ja viņš pats varējis zaudējumus novērst, ievērojot pienācīgo rūpību. Minētā norma redakcijā, kas ir spēkā no 2009.gada 1.jūlija paredz, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi. [..] Cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties, veicot šā panta pirmajā daļā minētos pasākumus.

Tā kā prasītājs nav rīkojies saprātīgi, lai novērstu pirkuma summas ilgstošu atrašanos bankas turējumā un tās vērtības krišanos, viņam arī nav tiesisks pamats prasīt zaudējumu atlīdzināšanu.

Prasītāja apsvērumi, ka atbildētājiem pirkuma summu vajadzēja nodot glabāšanai tiesai, nav pamatoti, jo tādā veidā pirkuma summas vērtības krišanās netiktu apturēta.

Tā kā lietā ir konstatēts, ka atbildētāji ir pieļāvuši prettiesisku rīcību izsoles rīkošanā, kā rezultātā izsole atzīta par spēkā neesošu, ir apsverams jautājums par zaudējumu, ko sastāda naudas summa, kas samaksāta kā izsoles dalības maksa un maksa par iepazīšanos ar izsoles dokumentiem, piedziņu. Lai arī izsoles noteikumos nav paredzētas tiesības prasīt šādu izdevumu atlīdzību, pie minētajiem apstākļiem tā varētu tikt piedzīta, ja nebūtu konstatējami tādi apstākļi, kas atbrīvo atbildētājus no atbildības.

[17.7] Civillietu tiesas kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu pilnīgi pievienojas šā sprieduma [8.2] punktā norādītajai pirmās instances tiesas motivācijai par to, ka arī prasītāja rīcība, piedaloties nekustamo īpašumu izsolē, bijusi prettiesiska un nelabticīga, līdz ar to viņš saskaņā ar Civillikuma 1642.pantu nevar prasīt zaudējumu atlīdzību.

Papildus norādāms, ka ir pamats piemērot arī Civillikuma 1.pantu, kas nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības, un atzīt, ka prasītāja prettiesiska un nelabticīga rīcība nevar baudīt tiesas aizsardzību.

Apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka tiesa šajā lietā nevar ņemt vērā atbildētāju iebildumus par paša prasītāja nelabticīgumu izsoles procesā, jo tādējādi tiek revidēti spēkā stājušies tiesu nolēmumi jautājumā par izsoles tiesiskumu.

Civilprocesa likuma 96.panta otrā daļa nosaka, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2005.gada 22.augusta lēmumā civillietā Nr.C04226204 ir konstatējusi, ka izsoles noteikumi ir pieļāvuši situāciju, kad izsoles dalībnieks jau pašā izsoles sākumā nosolījis nepamatoti augstu cenu, no kuras vēlāk atteicies, kā rezultātā nekustamos īpašumus ieguvis pircējs, kurš pirmais noteicis pirkuma cenu, bet trešajam izsoles dalībniekam vispār bijusi liegta iespēja nosaukt savu cenu. Konkrētajā lietā par šo faktu strīda nav.

Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta savā 2011.gada 26.maija spriedumā civillietā Nr.C04231608 un Augstākās tiesas Senāts savā 2013.gada 30.janvāra spriedumā šajā lietā /pers. A/ rīcību izsolē nav izvērtējusi un šajā sakarā nav nodibinājusi nekādus faktus. Ja arī tiesa minētajā lietā būtu konstatējusi kādus faktus, tas neliegtu AS "Reverta" un /pers. B/, kuri nav bijuši šīs lietas dalībnieki, izteikt apsvērumus par /pers. A/ rīcību izsolē konkrētajā lietā.

Apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka faktu, ka /pers. A/ pirms izsoles ir vienojies ar izsoles dalībnieku /pers. E/, var pierādīt tikai ar rakstveida dokumentu, kas apliecina šādu vienošanos, vai ar liecinieku liecībām par mutvārdu vienošanās esamību.

Kā izriet no Civilprocesa likuma 92.panta, pierādījumi ir jebkuras ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Pirmās instances tiesa ir vispusīgi izvērtējusi lietai pievienotos pierādījumus un ir izdarījusi loģiskus secinājumus par paša /pers. A/ nelabticīgu rīcību izsolē.

Apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka tiesa nepamatoti piemērojusi Civillikuma 1642.pantu, jo lietā nav konstatējams, ka puses darbojušās kopīgi.

Civillikuma 1642.pants nosaka, ka, ja abas puses darbojušās ļaunā nolūkā, vienā un tajā pašā virzienā un attiecībā uz to pašu priekšmetu, tad viena puse nevar vērst pret otru uz šā pamata nekādu prasību.

Kā norādīts juridiskā literatūrā, minētā tiesību norma neparedz kopīgu rīcību ļaunā nolūkā, bet divu vai vairāku personu prettiesisku rīcību attiecībā uz kādu lietu, darbu vai līgumu, kas vēlāk var kļūt par pamatu savstarpējiem prasījumiem (sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.-R.: Mans Īpašums, 148.lpp.).

[17.8] Secināms, ka pirmās instances tiesa visumā ir pareizi novērtējusi strīda izšķiršanā nozīmīgos apstākļus un ir taisījusi pareizu spriedumu par /pers. A/ prasības noraidīšanu.

[17.9] Tā kā apelācijas sūdzība nav pamatota un prasība tiek noraidīta, iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances tiesā 2,20 EUR apmērā un apelācijas instances tiesā 12,03 EUR apmērā, kopā 14,23 EUR apmērā, vadoties no Civilprocesa likuma 42.panta otrās daļas, piespriežami no /pers. A/ valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu nosakāms, ka spriedums daļā par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432. – 434.pantu, 454.panta pirmo, otro daļu, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

/pers. A/ prasību pret bijušo maksātnespējīgās AS "Rīgas alus darītava "Vārpa"" maksātnespējas procesa administratoru /pers. B/ un AS "Reverta" par zaudējumu piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 14,23 EUR (četrpadsmit *euro*, 23 *centu*) apmērā.

Spriedums daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgi izpildāms 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C04409613.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā un samaksājot drošības naudu 300 EUR apmērā.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 14.novembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese S.Krūmiņa

Tiesnese D.Jansone

Tiesnese I.Grauda